Lakivaliokunta

Keskiviikko 30.9.2020 klo 9.30—11.00

Läsnä
puheenjohtaja Leena Meri ps
jäsen Hanna Huttunen kesk
jäsen Pihla Keto-Huovinen kok
jäsen Marko Kilpi kok
jäsen Antti Kurvinen kesk (4 osittain)
jäsen Antero Laukkanen kd
jäsen Matias Mäkynen sd
jäsen Jouni Ovaska kesk (5, 6, 7, 8, 9, 10) (4 osittain)
jäsen Mari Rantanen ps
jäsen Ruut Sjöblom kok
jäsen Mirka Soinikoski vihr
jäsen Sebastian Tynkkynen ps
jäsen Paula Werning sd
jäsen Johannes Yrttiaho vas
varajäsen Kim Berg sd (5, 6, 7, 8, 9, 10) (4 osittain)
varajäsen Eva Biaudet r
varajäsen Pasi Kivisaari kesk (5, 6, 7, 8, 9, 10) (4 osittain)
varajäsen Ilmari Nurminen sd (1, 2, 3) (4 osittain)
varajäsen Sofia Virta vihr (5, 6, 7, 8, 9, 10) (4 osittain)

Sihteerit
valiokuntaneuvos Marja Tuokila
valiokuntaneuvos Mikko Monto

1. Nimenhuuto

Toimitettiin nimenhuuto. Läsnä oli 14 jäsentä.

2. Päätösvaltaisuus

Kokous todettiin päätösvaltaiseksi.

3. Valiokuntapaikkojen järjestely

Merkittiin, että valiokuntapaikkojen järjestelyä varten on ed. Tuomas Kettuselle myönnetty 11.9.2020 vapautus lakivaliokunnan jäsenyydestä.

Merkittiin, että valiokuntien täydennysvaalissa 15.9.2020 on lakivaliokunnan jäseneksi valittu ed. Antti Kurvinen sekä varajäseneksi ed. Tuomas Kettunen.

Merkittiin, että valiokuntapaikkojen järjestelyä varten on ed. Iiris Suomelalle myönnetty 24.9.2020 vapautus lakivaliokunnan jäsenyydestä.

Merkittiin, että valiokuntien täydennysvaalissa 25.9.2020 on lakivaliokunnan jäseneksi valittu ed. Saara Hyrkkö.

4. Tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltäminen

Kansalaisaloite KAA 1/2019 vp
Asiantuntijalausunto KAA 1/2019 vp LaV 30.09.2020 eduskunnan apulaispääsihteeri Timo Tuovinen, Eduskunnan kanslia Asiantuntijalausunto A 4
Valiokunnan mietintöluonnos Tyttöjen sukuelinten silpomisen kieltäminen B 4
Vastalause KAA1_19_Vastalause_KD.pdf C 4
Vastalause KAA1_19_Vastalause_PS.pdf D 4
Pöytäkirjan liite KAA1_19_Aanestys_1_nimenhuuto.pdf E 4
Pöytäkirjan liite KAA1_19_Aanestys_3_nimenhuuto.pdf F 4
Pöytäkirjan liite KAA1_19_Aanestys_2_nimenhuuto.pdf G 4

Merkittiin tiedoksi, että valiokunnan jäsenet ovat kuulleet asiantuntijaa epävirallisessa etäkokouksessa perjantaina 18.9.2020:

Kuultavana oli:
- eduskunnan apulaispääsihteeri Timo Tuovinen, Eduskunnan kanslia, liite

Valiokunta lopetti asiantuntijakuulemisen.

Valiokunta kävi valmistavan keskustelun loppuun.

Todettiin, että valiokunta on käynyt epävirallista keskustelua asiasta epävirallisissa etäkokouksissa 10.6.2020, 16.9.2020, 18.9.2020 ja 23.9.2020.

Sihteeri esitteli mietintöluonnoksen.

Yleiskeskustelun aikana ed. Laukkanen ehdotti ed. Biaudetin kannattamana, että käsittelyn pohjaksi otetaan ehdotus, jonka mukaan valiokunnan mietinnön perusteluista poistetaan poikien ei-lääketieteellistä ympärileikkausta koskevat kappaleet ja virkkeet.

Valiokunta kävi yleiskeskustelun loppuun.

Yksityiskohtaisen käsittelyn aluksi äänestettiin käsittelyn pohjaa koskevasta ed. Laukkasen ehdotuksesta. Avoimen nimenhuudon mukaan suoritetussa äänestyksessä äänin 15—2 (0 tyhjää) käsittelyn pohjaksi päätettiin ottaa mietintöluonnos (liite E 4).

Todettiin, että käsittelyn pohjana on sihteerin laatima mietintöluonnos.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä ed. Rantanen ehdotti ed. Tynkkysen kannattamana, että mietintöluonnoksen päätösehdotukseen lisätään uusi päätösehdotus, jonka mukaan: ”Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto ryhtyy mahdollisimman ripeästi toimenpiteisiin kaikkien pojille ei-lääketieteellisistä syistä tehtävien ympärileikkausten kieltämiseksi ja säätämiseksi rikoslaissa rangaistavaksi ja antaa tarvittavat lakiehdotukset eduskunnan käsiteltäviksi kuluvan vaalikauden aikana”, ja että uudesta päätösehdotuksesta johtuen mietintöluonnoksen kappale 77 korvataan uusilla kappaleilla seuraavasti:

> ”Valtiosääntöoikeuden asiantuntijoilta saadusta selvityksestä huolimatta valiokunta katsoo, ettei nyt käsillä olevassa asiassa ole mitään erityisen painavia syitä kohdistaa erityisiä lainsäädännöllisiä toimenpiteitä vain naisten ja tyttöjen ruumiillisen koskemattomuuden suojaamiseksi. Yhdenvertaisuuteen liittyvät näkökohdat estävät näin ollen valiokunnan käsityksen mukaan sellaiset lainsäädäntötoimenpiteet, joilla torjutaan vain tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomista. Siksi myös poikien ei-lääketieteelliset ympärileikkaukset on tuotava kansalaisaloitteen pohjalta laadittavan sääntelyn piiriin.
>
> Kuten edellä todettiin, korkein oikeus on käytännössään katsonut poikien ei-lääketieteellisen ympärileikkauksen merkitsevän ainoastaan vähäistä puuttumista lapsen ruumiilliseen koskemattomuuteen ja pitänyt toimenpiteen taustalla olevia uskonnollisia, kulttuurisia ja sosiaalisia syitä sellaisina perusteina, jotka oikeuttavat menettelyn huolimatta siitä, että se täyttää pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Korkeimman oikeuden käytännössä lääketieteelliseltä kannalta asianmukaisesti suoritettua pojan ympärileikkausta ei siten ole pidetty sellaisena lapsen etua ja oikeutta loukkaavana tekona, josta lapsen huoltajaa tai toimenpidettä suorittanutta henkilöä olisi rangaistava (KKO 2008:93, KKO 2016:24). Valiokunta pitää vallitsevaa oikeustilaa huolestuttavana lapsen oikeuksien ja yhdenvertaisuuden kannalta.
>
> Sukuelinten silpomista koskevassa erillissääntelyssä on pohjimmiltaan kysymys perusoikeuden eli henkilökohtaisen koskemattomuuden turvaamisesta. Perustuslain (731/1999) 7 §:n mukaan jokaisella on oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen, eikä kenenkään henkilökohtaiseen koskemattomuuteen saa puuttua ilman laissa säädettyä perustetta. Henkilökohtaisen koskemattomuuden suojalla perusoikeutena on läheinen yhteys myös perustuslain 10 §:ssä turvattuun yksityiselämän suojaan. Sen piiriin kuuluu muun muassa oikeus määrätä itsestään ja ruumiistaan (HE 309/1993 vp, s. 53). Erityisesti poikien ei-lääketieteellisiin ympärileikkauksiin liittyviä sääntelytarpeita arvioitaessa on olennaista merkitystä annettava myös perustuslain 6 §:lle, jonka mukaan ihmiset ovat yhdenvertaisia lain edessä. Ketään ei saa ilman hyväksyttävää perustetta asettaa eri asemaan esimerkiksi sukupuolen tai muun henkilöön liittyvän syyn perusteella, ja lapsia on kohdeltava tasa-arvoisesti yksilöinä. Henkilökohtaisen koskemattomuuden ja yksityiselämän suojan tulisikin perusoikeuksina koskea yhtäläisesti sekä tyttöjä että poikia.
>
> Yhdistyneiden Kansakuntien lapsen oikeuksia koskevan yleissopimuksen (SopS 60/1991) 19 artiklan mukaan lasta on suojeltava kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henki-

seltä väkivallalta, vahingoittamiselta ja pahoinpitelyltä, laiminlyönniltä tai välinpitämättömältä tai huonolta kohtelulta silloin, kun hän on vanhempansa, muun laillisen huoltajansa tai kenen tahansa muun hoidossa. Sopimuksen 24 artikla puolestaan vaatii sopimusvaltioita ryhtymään kaikkiin tehokkaisiin ja tarkoituksenmukaisiin toimiin poistaakseen lasten terveydelle vahingollisia perinteisiä tapoja. Muun muassa Euroopan neuvosto onkin todennut sekä tyttöjen sukuelinten silpomistekojen että uskonnollisista syistä tehtävien poikien ympärileikkausten loukkaavan lasten oikeutta fyysiseen koskemattomuuteen (Council of Europe, Parlamentary Assembly Resolution 1952 (2013). Resolution on children's right to physical integrity). YK:n ihmisoikeusneuvosto on puolestaan kehottanut kaikkia maita lakkauttamaan toimenpiteet, jotka vaarantavat lapsen koskemattomuutta ja ihmisarvoista kohtelua ja jotka ovat vaarallisia tyttöjen ja poikien terveydelle.

Tältä osin on olennaista huomata, että poikien sukuelimiä silvotaan samanlaisista kulttuurisista ja uskonnollisista syistä kuin tyttöjen sukuelimiä (pois lukien pojille lääketieteellisistä syistä tehtävät toimenpiteet). Kuten tyttöjen sukuelinten silpominen myös poikiin kohdistuvat silpomisteot tehdään lapsen mielipiteestä välittämättä ja tahdosta riippumatta. Kysymys on lapsen kehoon vaikuttavasta fysiologisesta toimenpiteestä, jonka vaikutukset ovat peruuttamattomia. Sekä tyttöihin että poikiin kohdistuvien silpomistoimenpiteiden seurauksena menetetään pysyvästi kudoksia sukuelinten alueelta. Toimenpide aiheuttaa kummassakin tapauksessa elinikäisiä fyysisiä haittoja ja mahdollisesti merkittäviä psyykkisiä seuraamuksia. Huomattava on myös, ettei asiantuntijakuulemisten perusteella voitu saada varmuutta siitä, että kaikki Suomessa pojille tehtävät toimenpiteet suoritettaisiin asianmukaista ja kunnollista kivunlievitystä käyttäen. Vastasyntyneisyyskaudella koettu kipu altistaa tavallista vaikeammalle kipukokemukselle ja lisää myöhempien kipuongelmien riskiä.

Lakivaliokunta korostaa, että lääketieteellisesti tarpeeton sukuelinten silpominen on aina haitallista ja vastoin lapsen perustavanlaatuisia oikeuksia riippumatta siitä, kohdistuuko toimenpide tyttöön vai poikaan. Kaikkien lasten kehojen ja oikeuksien tulisi olla yhtä tärkeitä sukupuolesta riippumatta.

Valiokunta katsoo tässä yhteydessä lisäksi aiheelliseksi painottaa pitävänsä mahdottomana poikien sukuelinten silpomisen perustelemista tai oikeuttamista lapsen vanhempien uskonnonvapauteen vetoamalla. Hallituksen esityksessä perustuslakien perusoikeussäännösten muuttamisesta on erikseen todettu, ettei uskonnonvapaus merkitse sitä, että siihen vedoten voitaisiin harjoittaa toimia, jotka loukkaavat muita perusoikeuksia, eikä uskonnonvapautta koskeva säännös siten voi oikeuttaa missään olosuhteissa esimerkiksi ihmisyksilöiden silpomista, huolimatta tällaisen toimenpiteen mahdollisesta yhteydestä johonkin uskonnolliseen suuntaukseen. Samassa yhteydessä todetaan myös, ettei lapsen perusoikeuksia, kuten oikeutta henkilökohtaiseen koskemattomuuteen, saa loukata muun henkilön uskonnon vapauteen vedoten (HE 309/1993 vp, s. 56).

> Ihmis- ja perusoikeudet kuuluvat kaikille lapsille heidän sukupuolestaan ja heidän vanhempiensa uskonnollisesta vakaumuksesta riippumatta. Toisin kuin korkein oikeus lakivaliokunta katsookin, ettei pojille tehtävien ympärileikkausten taustalla olevia uskonnollisia, kulttuurisia ja sosiaalisia syitä voida pitää sellaisina perusteina, jotka oikeuttaisivat menettelyn huolimatta siitä, että se täyttää pahoinpitelyn tunnusmerkistön. Myös Suomen lastenkirurgiyhdistys Sulamaa-seura ry:n mukaan olennaista on, ettei vanhemman oikeuksia aseteta etusijalle suhteessa lapsen oikeuteen fyysiseen koskemattomuuteen. Lapsen edun on aina oltava etusijalla, vaikka se rajoittaisi aikuisten oikeutta uskonnollisten tai perinteisten tapojen harjoittamiseen.
>
> Kuten edellä on todettu, korkein oikeus on todennut rikosoikeuden keskeisten periaatteiden, henkilöiden yhdenvertaisuuden ja rikosvastuun ennustettavuuden, kannalta olevan epätyydyttävää, että muilla kuin lääketieteellisillä perusteilla tehdyn ympärileikkauksen oikeutus ja tällaisen toimenpiteen suorittaneen henkilön rikosvastuun edellytykset joudutaan tällä hetkellä arvioimaan tapauskohtaisten ja arvostuksenvaraisten näkökohtien perusteella. Yksittäistapauksia koskevilla ratkaisuilla ei pystytä kattavasti hallitsemaan poikien ei-lääketieteelliseen ympärileikkaukseen liittyviä kysymyksiä, vaan niiden punninta on mahdollista vain asianmukaiseen valmisteluun perustuvassa lainsäädäntömenettelyssä (KKO 2016:25, tuomion kohta 11). Asianmukaisen lainsäädäntöratkaisun puuttuessa korkein oikeus on kuitenkin ratkaisuillaan linjannut suuntaviivoja, joiden täyttyessä se on päätynyt pitämään menettelyä oikeutettuna siitäkin huolimatta, että Suomessa ei ole laista nimenomaisesti ilmenevää erityistä oikeutusta poikien ei-lääketieteelliseen ympärileikkaukseen. Jotta korkeimman oikeuden ratkaisukäytäntöön perustuva epäedullinen oikeustila muuttuisi, katsoo valiokunta, että kaikki pojille ei-lääketieteellisin perustein tehtävät ympärileikkaukset on kiellettävä ja säädettävä rikoslaissa rangaistavaksi. Valiokunta edellyttää, että asiaa koskeva hallituksen esitys tuodaan eduskunnan käsiteltäväksi mahdollisimman pian kuluvan vaalikauden aikana.”

Ehdotuksesta äänestettiin pohjana olevaa mietintöluonnosta vastaan. Avoimen nimenhuudon mukaan suoritetussa äänestyksessä äänin 14—3 (0 tyhjää) pohja hyväksyttiin (liite F 4).

Tämän jälkeen ed. Biaudet ehdotti ed. Soinikosken kannattamana, että kappaleen 77 kolmannesta virkkeestä poistetaan sanat ”samassa yhteydessä”. Ehdotuksesta äänestettiin pohjana olevaa mietintöluonnosta vastaan. Avoimen nimenhuudon mukaan suoritetussa äänestyksessä mietintöluonnoksen puolesta annettiin kolme ääntä ja ed. Biaudetin ehdotuksen puolesta 14 ääntä. Todettiin, että mietintöluonnoksen kappaleen 77 kolmannesta virkkeestä poistetaan sanat "samassa yhteydessä" (liite G 4).

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä valiokunta hyväksyi mietintöluonnoksen muutettuna.

Yksityiskohtaisessa käsittelyssä kappale 38 poistettiin ja kappale 42 muutettiin kuulumaan seuraavasti:

> ”Vaikka kansalaisaloitteessa ehdotettua muutosta ei voida toteuttaa siinä esiin tuodulla sääntelytavalla, valiokunta suhtautuu aloitteeseen ja sen tavoitteisiin myönteisesti. Tämän vuoksi ja ottaen huomioon, että käsiteltävänä olevassa aloitteessa on kyse toimenpidealoitemuotoisesta ehdotuksesta eikä konkreettisesta lakiehdotuksesta, valiokunta on pitänyt aloitteen käsittelyssä keskeisenä sen arvioimista, tulisiko lainsäädännön nykytilaa muuttaa muulla, Suomen sääntelyperinteeseen sopivalla tavalla ja tulisiko aloitteen pohjalta siten edellyttää hallituksen ryhtyvän toimenpiteisiin. Tältä osin valiokunta lausuu seuraavaa.”

Lisäksi mietinnön loppuun lisättiin uusi yläotsikko ”Yhteenveto” ja sen jälkeen uusi kappale 78 seuraavasti:

> ”Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpominen on rangaistavaa Suomessa jo nykyisin, sillä tekoa arvioidaan rikoslain pahoinpitelyä koskevien säännösten nojalla. Lakivaliokunnan mukaan nykytilaa on kuitenkin aiheellista arvioida uudelleen muun muassa sääntelytilanteessa ja yhteiskunnallisissa olosuhteissa vuosien aikana tapahtuneiden muutosten vuoksi. Valiokunta päätyy siihen, että tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuutta on tarpeen selkeyttää. Selkeyttävät säännökset tulee sisällyttää rikoslakiin eikä säätää asiasta kansalaisaloitteessa tarkoitettua erillislakia, koska rangaistussäännökset vakavimmista teoista eli vankeusuhkaiset rangaistussäännökset sijoitetaan Suomessa rikoslakiin. Tyttöjen ja naisten sukuelinten silpomisen rangaistavuutta on mahdollista selkeyttää säätämällä rikoslakiin tätä koskeva erityinen rangaistussäännös, mutta myös muita rikoslain vaihtoehtoja on perusteltua selvittää.”

Valiokunta päätti yksimielisesti pitää käsittelyä asian ratkaisevana käsittelynä.

Merkittiin, että pj. Meri, ed. Biaudet, ed. Laukkanen, ed. Rantanen ja ed. Tynkkynen varasivat tilaisuuden vastalauseen jättämiseen. Ilmoitettiin, että vastalause on jätettävä sihteerille viimeistään keskiviikkona 30.9.2020 klo 11.30.

Mietintöön jätettiin vastalause: pj. Meri, edustajat Rantanen, Tynkkynen, Biaudet ja Laukkanen, liitteet C 4 ja D 4.

Asian käsittely valiokunnassa on päättynyt.

5. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi jäädyttämistä ja menetetyksi tuomitsemista koskevien päätösten vastavuoroista tunnustamista Euroopan unionissa koskevan asetuksen soveltamisesta sekä eräiksi siihen liittyviksi laeiksi

Hallituksen esitys HE 102/2020 vp
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 23.09.2020 käräjätuomari Anu Juho, Helsingin käräjäoikeus Asiantuntijalausunto A 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 professori Sakari Melander Asiantuntijalausunto B 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Turun hovioikeus Asiantuntijalausunto C 5

Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Pirkanmaan käräjäoikeus Asiantuntijalausunto D 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Valtakunnanvoudinvirasto Asiantuntijalausunto E 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Poliisihallitus Asiantuntijalausunto F 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 keskusrikospoliisi Asiantuntijalausunto G 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Tulli Asiantuntijalausunto H 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 sisäministeriö, rajavartiolaitoksen esikunta Asiantuntijalausunto I 5
Asiantuntijalausunto HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Suomen Asianajajaliitto Asiantuntijalausunto J 5
Lisäselvitys HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Syyttäjälaitos Asiantuntijalausunto K 5
Lisäselvitys HE 102/2020 vp LaV 15.09.2020 Oikeusrekisterikeskus Asiantuntijalausunto L 5

Merkittiin tiedoksi, että valiokunnan jäsenet ovat kuulleet asiantuntijoita epävirallisessa etäkuulemisessa tiistaina 15.9.2020:

Kuultavina olivat:
- lainsäädäntöneuvos Tanja Innanen, oikeusministeriö
- käräjätuomari Anu Juho, Helsingin käräjäoikeus, liite
- professori Sakari Melander, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- Turun hovioikeus, liite
- Pirkanmaan käräjäoikeus, liite
- Valtakunnanvoudinvirasto, liite
- Poliisihallitus, liite
- keskusrikospoliisi, liite
- Tulli, liite
- sisäministeriö, rajavartiolaitoksen esikunta, liite
- Suomen Asianajajaliitto, liite
- Syyttäjälaitos, liite
- Oikeusrekisterikeskus, liite

6. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi oikeushallinnon valtakunnallisesta tietovarannosta, viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n muuttamisesta ja Oikeusrekisterikeskuksesta annetun lain muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 110/2020 vp
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 erityisasiantuntija Piritta Koivukoski-Kouhia, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto A 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 erityisasiantuntija Petteri Jartti, Oikeusrekisterikeskus Asiantuntijalausunto B 6

Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 tietosuojavastaava Raisa Leivonen, Tuomioistuinvirasto Asiantuntijalausunto C 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 valtionsyyttäjä Tommi Hietanen, Syyttäjälaitos Asiantuntijalausunto D 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 apulaistietosuojavaltuutettu Jari Råman, Tietosuojavaltuutetun toimisto Asiantuntijalausunto E 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 valtiovarainministeriö Asiantuntijalausunto F 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia Asiantuntijalausunto G 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 oikeuskanslerinvirasto Asiantuntijalausunto H 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 korkein oikeus Asiantuntijalausunto I 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 korkein hallinto-oikeus Asiantuntijalausunto J 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 Turun hovioikeus Asiantuntijalausunto K 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 Pirkanmaan käräjäoikeus Asiantuntijalausunto L 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 Helsingin hallinto-oikeus Asiantuntijalausunto M 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 markkinaoikeus Asiantuntijalausunto N 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 työtuomioistuin Asiantuntijalausunto O 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 vakuutusoikeus Asiantuntijalausunto P 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri Asiantuntijalausunto Q 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 Suomen Asianajajaliitto Asiantuntijalausunto R 6
Asiantuntijalausunto HE 110/2020 vp LaV 24.09.2020 Suomen Journalistiliitto ry Asiantuntijalausunto S 6

Merkittiin tiedoksi, että valiokunnan jäsenet ovat kuulleet asiantuntijoita epävirallisessa etäkuulemisessa torstaina 24.9.2020:

Kuultavina olivat:
- erityisasiantuntija Piritta Koivukoski-Kouhia, oikeusministeriö, liite
- erityisasiantuntija Petteri Jartti, Oikeusrekisterikeskus, liite
- tietosuojavastaava Raisa Leivonen, Tuomioistuinvirasto, liite
- erityisasiantuntija Iivari Huhta, Tuomioistuinvirasto
- valtionsyyttäjä Tommi Hietanen, Syyttäjälaitos, liite
- apulaistietosuojavaltuutettu Jari Råman, Tietosuojavaltuutetun toimisto, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- valtiovarainministeriö, liite
- oikeuskanslerinvirasto, liite
- Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, liite
- korkein oikeus, liite
- korkein hallinto-oikeus, liite
- Turun hovioikeus, liite
- Pirkanmaan käräjäoikeus, liite
- Helsingin hallinto-oikeus, liite
- markkinaoikeus, liite
- työtuomioistuin, liite
- vakuutusoikeus, liite
- Etelä-Suomen oikeusapu- ja edunvalvontapiiri, liite
- Suomen Asianajajaliitto, liite
- Suomen Journalistiliitto ry, liite

7. Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi eräiden oikeusministeriön hallinnonalan lakien muutoksenhakusäännösten tarkistamisesta

Hallituksen esitys HE 109/2020 vp
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto A 7
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 presidentti Kari Kuusiniemi, korkein hallinto-oikeus Asiantuntijalausunto B 7
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia Asiantuntijalausunto C 7
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 Helsingin hallinto-oikeus Asiantuntijalausunto D 7
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 työtuomioistuin Asiantuntijalausunto E 7
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta Asiantuntijalausunto F 7
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 Suomen Kuntaliitto Asiantuntijalausunto G 7
Asiantuntijalausunto HE 109/2020 vp LaV 25.09.2020 professori Olli Mäenpää Asiantuntijalausunto H 7
Vastine HE 109/2020 vp LaV 30.09.2020 lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm, oikeusministeriö Asiantuntijalausunto I 7
Lisäselvitys HE 109/2020 vp LaV 30.09.2020 professori Olli Mäenpää Asiantuntijalausunto J 7

Merkittiin tiedoksi, että valiokunnan jäsenet ovat kuulleet asiantuntijoita epävirallisessa etäkuulemisessa perjantaina 25.9.2020:

Kuultavina olivat:
- lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm, oikeusministeriö, liite
- presidentti Kari Kuusiniemi, korkein hallinto-oikeus, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet kirjalliset lausunnot:
- Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslia, liite
- Helsingin hallinto-oikeus, liite
- työtuomioistuin, liite
- Yhdenvertaisuus- ja tasa-arvolautakunta , liite
- Suomen Kuntaliitto, liite
- professori Olli Mäenpää, liite

Valiokuntaan ovat saapuneet ilmoitukset, ei lausuttavaa:
- saamelaiskäräjät
- Suomen Asianajajaliitto

Merkittiin tiedoksi, että valiokunnan jäsenet ovat kuulleet asiantuntijaa epävirallisessa etäkuulemisessa tiistaina 29.9.2020:

Kuultavana oli:
- lainsäädäntöneuvos Elina Nyholm, oikeusministeriö, liite

Valiokuntaan on saapunut kirjallinen lausunto:
- professori Olli Mäenpää, liite

8. Toissijaisuusasioiden lista

Valiokunta merkitsi toissijaisuusasioiden listan saapuneeksi. Saapunut: TS 60/2020 vp

9. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

10. Seuraava kokous

Ilmoitettiin, että valiokunnan seuraava kokous on torstaina 1.10.2020 klo 10.00.

Pöytäkirjan vakuudeksi

Valiokuntaneuvos Marja Tuokila